

◇ ДО 175-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Є. П. ГРЕБІНКИ

ВИДАТНИЙ БАЙКАР І КРЕМЕНЧУЧЧИНА

Нинішній рік багатий на ювілеї. Один із них відзначатиметься 2 лютого. Саме в цей день в 1812 році у родині дрібного поміщика Павла Гребінки, який жив на хуторі Убіжище, що в 15 верстах від Пирятина, народився син. Нарекли його Євгеном. Початкову освіту майбутній письменник здобув дома. У 1825 році вступив до Ніжинської гімназії. Тут юнак робить свої перші кроки в літературі. Він редагує рукописний журнал, де часто вміщує і свої твори. Однак початком своєї літературної діяльності Гребінка вважав 1831 рік, коли в журналі «Московський телеграф» з'являється уривок з поеми О. С. Пушкіна «Полтава» в перекладі юного поета.

По закінченні в 1831 році гімназії Гребінка кілька років служив у восьмому малоросійському ко-

зачому полку. У 1834 році виходить у відставку і переїздить до Петербурга. В цьому ж таки році, там, у столиці, виходить його перша книга «Малоросійські приказки». У Петербурзі поет мешкав до останніх днів свого короткого життя.

Письменник ніколи не забував рідної Полтавщини. Він мріяв завжди про неї, змальовував у своїх творах, а інколи і приїздив до рідної оселі. Під час своїх поїздок на батьківщину бував поет і на Кременчуччині.

Про один такий візит, який здійснив наш земляк у 1843 році, ми й розповімо сьогодні. В той час Євген Павлович працював у кадетському корпусі, де викладав російську мову. Взимку Євген Павлович хворів, і лікарі порадили податися на південь.

З Петербурга виїхав навесні 1843 року. Разом з

Євгеном Павловичем на Україну їхала його сестра Людмила та художник і поет Т. Г. Шевченко.

Іхали Білоруським трактом, а не Московським, як доводять деякі вчені. Ствердження цього є спогади І. Г. Кулжинського та лист самого Гребінки. До них і звернемося. Інспектор Ніжинського ліцею І. Г. Кулжинський, який знав Гребінку по навчанню в гімназії, писав: «...пізно ввечері в червні 1843 року... я пішов прогулятися по ніжинському бруку... На розі біля монастиря... я почув голосний сміх якогось знайомого мені голосу... Я підійшов ближче — дивлюся і сам собі не вірю:

— Євгене Павловичу. Чи це ти?

Гребінка кинув куплені бублики і стрибнув мені на шию... Він тоді їхав із Петербурга до матері...».

Про те, що під час цієї подорожі Євген Павлович був у Кременчуці, ми дізнаємося із листа, який Є. П. Гребінка написав редакторові «Літературної газети» Ф. О. Коно: «От я і в Малоросії... (Далі Гребінка сповіщає, що «пожив у себе в селі тижнів зо два», гостював у брата в Єлисаветграді, кілька днів «прожив у Харкові»). Я тепер у Кременчуці на ярмарку: оригіналів сила силенна, гляди буде пожива для газети...». Лист цей Гребінка надіслав з Кременчука. Датований він 23 червня 1843 року.

Ми знаємо, що Іванівський ярмарок у Кременчуці офіційно відкривається 24 червня. Отже, Є. П. Гребінка був у Кременчуці кілька днів.

Прожив Гребінка всього лише 36 років. З грудня 1848 року у Петербурзі обірвалося його життя. Того ж року останки його були перевезені на батьківщину і поховані в селі Мар'янівці.

В. ЮШКО,
літературознавець.